

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Robert Fulton: 1-2. - 1928

Citation: Hauch, Carsten: "Robert Fulton: 1-2. - 1928", i Hauch, Carsten: *Robert Fulton: 1-2. - 1928*, udg. af Niels Birger Wamberg , 1926-29, s. 277. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hauch02val-shoot-idm140500967003296.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Robert Fulton: 1-2. - 1928

SJETTE CAPITEL.

Fulton erfoer nu ogsaa Sandheden af den bekjendte Paastand, at Ulykkerne vandre Haand i Haand, og at en af dem sjelden kommer alene; thi neppe hørte hans Creditorer, hvilken Ende det havde taget med hans Planer, og at de, som de sagde, ingen Sikkerhed mere havde, hverken i hans Fartøi eller i hans Dampmaskine, før de alle strømmede til og forlangte øiebliklig Betaling. Ja, uagtet Fulton udbetalte dem næsten alle de Penge, han endnu havde at raade over, saa vilde de dog aldeles ikke give sig tilfreds hermed, men truede ham tværtimod med Søgemaal, og svær Straf, og det var kun med stor Vanskelighed, at han kunde overtale dem til at give ham Frist blot i de første Dage.

Han befandt sig imidlertid i den piinligste Forlegenhed, der endnu forøgedes derved, at hans Vertinde, der hidtil havde behandlet ham med stor Høflighed, nu pludselig forandrede sin Opførsel mod ham og ikke blot forlangte, at han strax skulde betale, hvad han skyldte hende, men tillige erklærede, at han 278 aldeles ikke kunde blive boende i hendes Huus længere end til Ugens Ende.

Den eneste Udvei, som Fulton kunde see i denne sin Forlegenhed, var at skrive til John Bridle i Newyork, der, som han vidste, var en meget velhavende Mand. Dette meente han dog vel at kunne vove; thi John Bridle havde ikke blot bestandig viist ham Velvillie, men han havde jo desuden udtrykkelig, da han sidste Gang var i Philadelphia, opmuntret ham til, naar han engang trængte til hans Hjelp, at henvende sig til ham.

Men endskjøndt han gjennebladede alle sine Papirer, saa lykkedes det ham ikke at finde John Bridles Adresse, som denne dog under sit sidste Besøg havde givet ham. Derimod faldt der ham nu et Brev i Hænderne, som han havde modtaget fra sin Fader kort efter van Gehlmuydens sidste Hjemkomst til Reading. Dette Brev havde han dengang, efter et flygtigt Blik derpaa, lagt til Side; thi han saae vel, at det var fuldt af Bitterheder og Bebreidelser, og da han ikke vilde bringes i en altfor ublid Stemning imod sin Fader og tillige var temmelig overbeviist om, at denne vilde skifte Mening, hvis Planen med Dampbaaden lykkedes, saa havde han tidligere anseet det for rigtigst ikke at gjenneblæse det. Nu læste han det derimod, og han saae da, at Faderen lagde al den Sorg og Nød, som han og hans Familie maatte gjennegaae, paa hans Skuldre. »Thi,« skrev han, »hvis Du havde modtaget Hr. van Gehlmuydens gode Tilbud, da kunde Du være bleven en Velsignelse for os alle, istedenfor at Du nu er bleven os til Spot og til Skjændsel.« I denne Tone var det hele Brev skrevet, og det sluttede i 279 saa heftige Udtryk, at Fulton i sin nuværende tungsindige Sjælsforfatning troede at læse sin Faders Forbandelse deri. Derved forstærkedes da end mere den nedtrykte Stemning, hvori han i denne Tid befandt sig.

Den næste Dag gik Fulton hen til det Vertshuus, hvori John Bridle almindelig pleiede at logere, naar han var i Philadelphia, for, om muligt, der at faae Underretning om hans nuværende Bolig i Newyork; men her vidste man aldeles intet derom og kunde ingen Besked give ham.

For blot at faae Fred i de første Dage havde Fulton, som sagt, skilt sig næsten ved alle de Penge, han besad. Han vidste derfor intet andet Middel, hvorved han nu kunde friste Livet, end at tage Tjeneste som simpel Arbeidsmand hos en Maskinbygger. Til sin forrige Lærer og Mester vilde han dog ikke gaae; thi da denne saae ham sidst, og da han ikke vilde følge hans Raad og lade Dampbaadsbyggeriet fare, saa havde Mesteren forladt ham i den største Vrede og svoren paa, at han aldrig vilde see ham meer indenfor sin Dørtærskel. Fulton begav sig derfor hen til en anden Mechanikus, hos hvem han tidligere havde bestilt adskillige Arbeider, og tilbød ham sin Tjeneste. Men her fandt han kun liden Trøst; thi denne Mester erklærede ham ligefrem, at han ikke vilde have nogen gal Mand i sin Tjeneste, og deri meente han, at de fleste Mestere i Philadelphia vilde være enige med ham.

Efterat Fulton havde faaet denne Besked, svarede han ikke et Ord, men vendte sig om og gik sin Vei. Da han kom udenfor, undersøgte han sine Lommer og fandt, at han neppe eiede det, hvormed han en eneste Dag kunde stille sin Hunger. »Saa 280 er jeg da endnu fattigere end Franklin, da han første Gang kom til Philadelphia,« sagde han ved sig selv med et bittert Smil. Han følte sig nu midt i Menneskevrimmelen ligesaa eensom og forladt, som om han havde været udstødt i den goldeste og ødste Ørken. Den sjælelige Nedtrykthed, hvori han befandt sig, virkede ligeledes paa hans Legeme, og han var saa mat og afkræftet, saa han maatte sætte sig ned paa en Afviser, der stod udenfor en Port. Da han nu løftede sine Øine i Veiret, saae han, at han sad ligeoverfor den Kjøbmands Huus, hos hvilken han tidligere var vant til at hæve den aarlige Understøttelse, som Barlow gav ham. Denne Kjøbmand havde flere Gange i Begyndelsen, da Fulton arbejdede hos Mechanicus Tweed, sendt ham Bud og ladet ham sige, at han havde Penge liggende til ham. Men dengang vilde han ikke modtage dem, og en lang Tid var nu forsvunden, siden han havde hørt noget om disse Penge. Dog nu i den høieste Nød vaagnede den Tanke hos ham, at Barlow rimeligviis, naar han hørte hans Ulykke, gjerne vilde understøtte ham, og at denne Kjøbmand maaskee foreløbig vilde give ham et Forskud. Da var det, ligesom en hemmelig Magt reiste sig i hans Indre og drev ham henimod Huset, thi han kunde jo dog idetmindste forsøge, meente han. Dog gik han ikke derop, men blev en Tidlang siddende i Uvished om, hvad han skulde gjøre, ja tilsidst opgav han igjen den hele Plan. »Nei,« sagde han, idet han

rystede med Hovedet. »det skal aldrig skee, hellere døe af Hunger, end tigge mit Brød! Jeg vil ikke betle hverken hos Barlow, eller hos nogen Anden.«

281

I dette Øieblik hørte han Lyden af en Vogn, og kort efter rullede der en moderne og letbygget Phaëton forbi. Paa det høie Sæde bemærkede han Laura med vaiende Fjedre paa den ziirlige Hat, der bedækkede hendes skjønne Hoved, og ved hendes Side laae Advokat James Gray skjødesløs henkastet. Fulton havde neppe seet dem, før de alt vare borte; thi Vognen kjørte afsted med den største Hurtighed. »Hvad var det!« raabte han, idet han sprang op, »drømmer jeg, eller seer jeg Syner!«

»Det var Advocat James Gray med sin unge deilige Hustru,« sagde en Mand ved Fultons Side, »de bleve viede i Forgaars, og i næste Uge reise de til England, hvor hun skal optræde som Sangerinde.«

Dette var for meget for den ulykkelige Fulton, og han følte sig nu igjen tilmode som i hiint Øieblik, da han modtog Efterretningen om, at hans Baad og alle hans Forhaabninger vare fortærede af Luerne. »Altsaa det var Enden derpaa,« sagde han, »derfor har jeg offret Alt, hvad jeg havde kjært, og Alt, hvad der giver Livet Værd, for at hun tilsidst skulde falde i slige Hænder! O Gud, O Gud, tag mig dog bort fra denne Jord! jeg kan ikke udholde det længere.«

Efter disse Ord ilede han afsted, uden at vide, hvor hans Fødder bare ham hen, og dog havde de ført ham paa vante Veie; thi da han omsider standsede sin Gang, befandt han sig ved Shuylkillflodens Bred, temmelig nær den Plads, hvor hans Baad havde staaet under Bygning.

»Her altsaa,« sagde han, »her, hvor jeg tabte min sidste, min bedste Eiendom, den, der skulde have 282 været mig til Erstatning for alt Andet, ja, her er den rette Plads.«

Med disse Ord satte han sig ved Bredden af Floden og stirrede ned i Vandet. Det var allerede langt hen paa Eftermiddagen, Solen stod dybt i Vest og havde kastet sit Aftenskjær henover Bølgerne, der legede med dens Glands, og hvoraf hver enkelt rullede afsted med dens Billede i sin Barm. Da var det ligesom de vandrende Bølger droge hans Sjæl til sig, og det syntes ham, som han hørte Stemmer fra Dybet, der hviskede om Afgrundens og Dødens Herlighed, og der lokkede ham til at søge Fred i den glindsende Flodseng.

»Det var denne Flod,« sagde han til sig selv, »hvis Vande allerede tidlig droge mig til sig. Ak, var jeg dengang død! Jeg var jo dog bestemt til en tidlig Bortgang. Dødens medlidende Aand havde allerede omtaaget mit Øie. Det Værste var overstaaet - jeg var slumret ind til et bedre Liv, uden at mærke det - som Dreng alt - i den Alder, hvori Sorgen endnu ikke kjendes - jeg var gaaet over fra munter Leeg til den stille Dødssøvn. - O, lykkelig den, der døer som Barn, før han endnu kjender til Livet og dets bittre Skuffelser. Jeg var jo alt indhyllet i det dunkle Slør. Ak, jeg sov jo alt saa sødt - saa sødt. - O, Franklin, hvorfor vilde Du kalde mig tilbage til Livet! og hvorfor skulde dog hun komme og lægge sin Haand paa mit Hjerte!«

I dette Øieblik gik Solen ned; den store Plads, hvorpaa han befandt sig, var allerede forladt af Mængden. Ved Flodbredden stod der dengang en Rad Poppeltræer, hvis Blade med en selsom Lyd bevægede sig i Aftenvinden. Men Fulton hørte kun 283 lidt derpaa; thi han var aldeles fortabt i sine mørke Drømme og stirrede bestandig ned i Bølgerne, der nu havde mistet deres Glands.

»Og hvad har jeg da her at vente!« sagde han igjen til sig selv, »kun Spot og Haan og Nød og Elendighed; eensom skal jeg vandre min Vei mit hele Liv igjennem - hun, som jeg elskede, har solgt sin Sjæl for Guld - hvad jeg iøvrigt levede for, er tabt og forsvundet, det vender aldrig meer tilbage. Nu, saa vil jeg da sige mit Farvel til denne Jord.«

Med disse Ord gjorde han en pludselig Bevægelse fremad og bøiede sig ud over Vandet; og han vilde upaatvivlelig være styrtet ned deri og havde rimeligviis funden sin Død i Bølgerne, hvis ikke en kraftig Haand pludselig havde holdt ham tilbage.

»Hvordan er det, De bærer Dem ad?« sagde en Stemme bagved ham, »havde jeg ikke holdt saa fast paa Dem, saa havde De nu ligget dernede i Strømmen.«

»Hvem er De? og hvad vil De?« spurgte Fulton, idet han vendte sig om og betragtede den Mand, der talte med ham.

»Jeg er kun en ringe Haandværksmand til Tjeneste, og mit Navn er David Baxter, og jeg vil kun hindre Dem fra at begaae en dum Streg, det er det Hele.«

»David Baxter! er det virkelig Dig?« raabte Fulton og sprang op fra det Sted, hvorpaa han sad.

»Kjender De mig?« spurgte David Baxter forundret, »hvem er da De? De skulde dog ikke være -«

»Ak, jeg er jo Robert Fulton,« svarede han, »den Robert Fulton, som Du allerede engang før har trukket 284 op af Bølgerne, men det havde været bedre, hvis Du havde ladet mig ligge, David.«

»Du store Gud, Robert Fulton!« raabte David Baxter, »er det Dem! Og hvor De er bleven stor! - ja, ja, det kunde da heller ikke være anderledes. Nu, Gud være evig lovet, at jeg har funden Dem! det er jo netop for Deres Skyld, at jeg er kommen herhid.«

Nu fortalte David, at han havde arbejdet i Pittsburgh ved Ohiofloden, paa den anden Side af Alleganybjergene; der havde en Mand læst for ham i en Avis om en Robert Fulton, der vilde bygge en Dampbaad i Philadelphia. »Neppe hørte jeg det,« sagde David Baxter, »saa gav jeg mig paa Vei hertil i største Hast for at hjælpe Dem saa godt, jeg kunde; men jeg er desværre kommen for seent, hører jeg. Og da jeg endelig med stor Vanskelighed fik opsporet Deres Bopæl, saa vidste dog Ingen, hvor De var, og jeg vilde da have ventet der, til De kom hjem; men saa var der en Mand, som sagde, at han nok havde seet Dem gaae herud, og saa løb jeg da strax efter for at finde Dem.«

»Det er mig kjært endnu engang at see Dig, David; men i mig finder Du kun et ulykkeligt Menneske, jeg har intet og eier intet, ikke engang Haabet om, at det engang paa Jorden for mig skal blive anderledes.«

»Eier De intet? Hvad er det for Snak! Jo vist eier De noget. Husker De ikke de Penge, jeg fik af Franklin for den Maskine, som De havde funden op? Nu, seer De, disse Penge har jeg bevaret som min Øiesteen, og dem har De da endnu og flere til; for jeg gik da heller ikke ledig i alle de 285 Aar, siden vi sidst saaes, og noget har jeg dog samlet i den Tid, hvor lidt det saa kan være. Men Alt, hvad David Baxter eier, eller kommer til at eie, det hører Robert Fulton til, det falder af sig selv, for jeg kan aldrig finde Nogen, hvem jeg under det bedre.«

»Er det virkelig Dit Alvor, David?« spurgte Fulton, i hvis Barm Haabet og Livslysten nu igjen begyndte at vaagne.

»Ja vist er det mit Alvor, hvor kan Du tvivle derom, Robert! Jeg har jo ingen Anden her paa Jorden, som jeg holder af uden Dig. Du skal være mit Barn og arve det Lidet, jeg eier, det svor jeg allerede dengang, da Du gjorde mig den Tjeneste at leve op igjen, efterat vi alle troede Dig død og borte, og det har jeg heller ikke glemmt i alle de Aar, vi har været skilt ad. Tværtimod, for Livs og Døds Skyld, som man siger, har jeg ladet en Procurator i Pittsburgh skrive det op i et Testament, som jeg har underskrevet i Vidners Nærværelse med paaholden Pen. Og alle mine Penge har jeg desuden bragt med mig, Robert, saa Du kan faae dem, naar Du vil.«

»Ja!« sagde Fulton og omfavnede sin gamle Ven og lagde sit Hoved til hans Bryst, »jeg vil være Dit Barn, David, og Du skal være min Fader; thi han, som De kalde min Fader, han har alt for lang Tid siden sagt sig løs fra mig, ja han har givet mig sin Forbandelse, David, fordi jeg ikke vilde gaae den Vei, han ønskede, og det er da nok det Eneste, han har givet mig, siden jeg var en Dreng paa ni Aar. Min Fader og min Stedmoder, mine Søstre og mine Brødre, min Pleiefader, og - hvad 286 der er endnu værre - hun, som jeg elskede høiere end mit Liv, og som ogsaa sagde, at hun elskede mig, see! alle disse have vendt mig Ryggen, og de spotte, haane og forfølge mig og sønderslide mig med deres Tunger, ligesom alle de Andre; kun Du alene er mig tro, David, kun Du, fattige og ringe Mand, har endnu et Hjerte for min Nød og vil dele Din lille, Din suurt erhvervede Eiendom med mig.«

»Ja, ja,« svarede David, »De Fornemme og Rige har nu saa meget Andet at tænke paa; men vi Fattige, hvis vi ikke havde noget Hjerte i Livet, saa havde vi jo nok slet intet at leve for.«